

JEAN DES CARS

**CHARLES, CAMILLA
ȘI DIANA**

Dragoste și tragedie în Casa de Windsor

Traducere din limba franceză de Sorin Cristescu

Prefață de Simona Preda

CORINT
ISTORIE

—2023—

Capitolul 2

Camilla Shand: o debutantă fără niciun fel de complexe

Camilla Shand s-a născut în data de 17 iulie 1947, la King's College Hospital din Londra. Am putea consemna faptul că, doar cu o săptămână mai devreme, la 10 iulie, se anunțase logodna prințesei moștenitoare Elisabeta cu locotenentul Philip Mountbatten, la Palatul Buckingham. Cununia celor doi urma să aibă loc în luna noiembrie a aceluiași an. Medicul care a asistat la nașterea Camillei, Sir William Gilliat, a fost și cel care o va asista 16 luni mai târziu pe prințesa Elisabeta la nașterea lui Charles. Și asta nu-i o născocire!¹

Camilla este primul copil al lui Bruce Shand și al soției sale, Rosalind², care se căsătoriseră la 2 ianuarie 1946. Au fost o pereche superbă: ea era înaltă, zveltă, frumoasă, distinsă. O aristocrată, fiica lui Roland³ și a Soniei Cubitt. Primul ei triumf fusese

¹ Sally Bedell Smith, *op. cit.* (n. a.).

² Rosalind Maud Cubitt (1921–1994), aristocrată britanică, susținătoare a operelor de caritate. Din căsătoria ei cu maiorul Bruce Shand au rezultat trei copii: două fiice și un fiu (n. tr.).

³ Roland Cubitt (1899–1962), aristocrat britanic, tatăl lui Rosalind Cubitt, căsătorită Shand (n. tr.).

desemnarea ca „debutantă a anului 1939”¹, după un mare bal dat de familia ei la Holland House². Regele George al VI-lea și regina Elisabeta fuseseră prezenți la acea serată memorabilă. Din nefericire, un an mai târziu, Holland House avea să fie complet distrusă de bombardamentele germane. Tatăl Camillei, elegantul maior Bruce Shand, era de origine scoțiană. Familia sa nu era la fel de strălucitoare precum cea a soției, iar copilăria lui fusese dificilă: tatăl său plecase de acasă când Bruce avea trei ani. Băiețelul a fost crescut de bunici, apoi a devenit ofițer de cavalerie după ce a absolvit prestigioasa Royal Military Academy de la Sandhurst. Avea să se dovedească un adevărat erou al celui de-Al Doilea Război Mondial. La izbucnirea conflagrației, a fost trimis mai întâi în Franța, unde a fost prima oară decorat cu Military Cross³ pentru modul în care a acoperit retragerea unei coloane de camioane prinse sub focul germanilor în mai 1940, în Belgia. Avea să fie implicat în evacuarea trupelor britanice încercuite pe plajele de la Dunkerque. A participat apoi la luptele din Libia, unde a fost decorat a doua oară cu Military Cross, după bătălia de la El Alamein⁴. Ulterior avea să fie rănit și luat prizonier de germani,

¹ În cazul de față, prin debut se înțelege intrarea oficială în societate a unei domnișoare care a ajuns la vârsta majoratului (n. red.).

² Numele inițial al conacului Holland House fusese Cope Castle, un conac în stil iacobit, construit în 1605 de diplomatul Sir Walter Cope (cca 1553–1614), pe o moșie cunoscută acum sub numele de Holland Park, din zona Kensington, în centrul Londrei. Holland House a fost distrusă la 27 septembrie 1940, după ce a fost lovită de 22 de bombe incendiare într-un raid care a durat 10 ore (n. tr.).

³ Decorație britanică de război creată la 28 decembrie 1914 (n. tr.).

⁴ Bătălia de la El Alamein a marcat punctul de cotitură al Campaniei din Deșertul Vestic, trupele britanice conduse de Harold Alexander și Bernard Montgomery raportând victoria asupra celor germane conduse de Erwin Rommel într-o confruntare desfășurată în perioada 23 octombrie–11 noiembrie 1942 (n. tr.).

transferat în Germania și închis în castelul de la Standenberg până la sfârșitul războiului. A fost o perioadă grea, dar biblioteca din castel era bine garnisită, așa că Bruce a profitat de acest răgaz ca să-i citească pe îndelete pe autorii epocii victoriene. La fel ca tatăl ei, Camilla va fi o cititoare pasionată. În perioadele grele pe care le-a traversat de-a lungul vieții, cărțile îi vor fi de un neprețuit ajutor. În momentul nașterii Camillei, Bruce Shand, care se căsătorise în uniformă, nu-și mai putea continua cariera militară din cauza rănilor căpătate. S-a reprofilat ca negustor de vinuri, alăturându-se casei de tradiție Block, Grey and Block. Viața Camillei se va desfășura într-o bunăstare discretă, nu atât grație tatălui ei, cât mai ales datorită mamei, Rosalind Cubitt, moștenitoarea unei averi considerabile.

Averea familiei Cubitt

În anul în care s-a născut Camilla, bunicul lui Rosalind a murit, iar tatăl ei, Roland Cubitt, a primit titlul de al treilea baron Ashcombe și a moștenit averea considerabilă a familiei. Bazele averii fuseseră puse de Thomas Cubitt¹, născut în 1788, fiul unui fermier sărac. Plecând de la zero, el a devenit un arhitect reputat, dar și un speculant abil. A cumpărat terenuri la Londra și a construit cartiere noi, de la St Pancras la Clapham Park. A fost în serviciul ducilor de Bedford și de Westminster. Pentru aceștia a ridicat pe terenurile lor cele mai frumoase cartiere din inima Londrei, Bloomsbury și Belgravia, acesta din urmă aflat în apropiere de Palatul Buckingham. De asemenea, a proiectat Eton Square. Mai mult, a ajuns să fie consilier al prințului Albert de Saxa-Coburg și Gotha, soțul reginei Victoria. Pentru cuplul regal a construit

¹ Thomas Cubitt (1788–1855), arhitect britanic foarte apreciat în epocă (n. tr.).

Osborne House¹ în insula Wight, una dintre reședințele favorite ale suveranei, și a restaurat Palatul Buckingham. Fiul său mai mare, George Cubitt, a continuat munca părintelui său, fiind constructor și filantrop în egală măsură. A fost înnobilit de regina Victoria, care i-a acordat titlul de baron Ashcombe, în 1892, primul de acest fel din neamul său. Pe atunci, George Cubitt era unul dintre consilierii particulari ai reginei. La moartea sa, Henry, fiul lui, a devenit al doilea baron Ashcombe, apoi s-a căsătorit cu fiica unui colonel. Cuplul era un exemplu de demnitate, seriozitate, maximă religiozitate, fiind conservator și mai degrabă plicticos. Fiul lor Roland, numit și Rollie, era chipeș și fermecător. S-a îndrăgostit de frumoasa Sonia Keppel.

Părinții lui Roland s-au arătat reticenți față de această uniune matrimonială, considerând că cei doi erau prea tineri. În realitate foarte tradiționaliști, soții Cubitt nu agreau faptul că fiul lor avea să se însoare cu fiica lui Alice Keppel, despre care toată lumea știa că fusese atâta vreme amanta regelui Eduard al VII-lea. Alice Keppel a fost însă foarte convingătoare, astfel că mariajul s-a înfăptuit. Cuplul va avea o fiică, Rosalind, mama Camillei, care este, așadar, strănepoata celebrei Alice Keppel.

Alice Keppel, o străbunică fascinantă

Camilla este extrem de mândră de această străbunică, de frumusețea ei, de inteligența ei, de modul sfidător în care și-a

¹ La 9 august 1857, aici a avut loc întâlnirea reginei Victoria cu împăratul Napoleon al III-lea, în care au decis soarta Principatelor Dunărene. Regina a fost de acord cu repetarea alegerilor pentru divanurile *ad hoc*, falsificate inițial în Moldova, dar – apărătoare a integrității Imperiului Otoman – a cerut și a obținut ca unirea principatelor să fie doar formală: cu doi domni aleși dintre boierii țării, două guverne, două adunări legislative, două capitale și o instituție centralizatoare la Focșani (n. tr.).

asumat relația cu regele. Există o asemănare fizică evidentă între Alice și strănepoata ei. Una șatenă, cealaltă blondă, însă aceasta contează mai puțin decât hotărârea care li se citește în privire, ținuta mândră și, desigur, șarmul personal. Camilla a păstrat mereu portretul străbunicii ei agățat pe unul dintre pereții din salonul casei sale.

Alice s-a născut în 1868, era o aristocrată scoțiană, fiica amiralului William Edmondstone, care a avut nouă copii cu soția sa și care locuia cu familia în Castelul Duntreath, nu departe de lacul Lomond¹. Alice a fost ultima născută dintre odraslele familiei, ființa cea mai vioaie și cea mai șarmantă dintre toți frații. Sir William Edmondstone era descendent al regelui Robert al III-lea, care domnise peste Scoția în secolul al XIV-lea. Din păcate însă, averea familiei nu a fost pe măsura arborelui genealogic. La 22 de ani, Alice s-a căsătorit cu un tânăr ofițer, onorabilul George Keppel², al treilea fiu al lordului Albemarle. A fost o căsătorie din dragoste. George era la fel de chipeș pe cât era Alice de frumoasă. Și unul, și celălalt aveau gustul luxului, dar solda lui George nu ajungea pentru așa ceva. Fiica lor Sonia³, bunica maternă a Camillei, va da o explicație plină de haz: „Mama era irezistibil atrasă de bancheri”. Așa că a avut o legătură cu bancherul Ernest William Beckett⁴ și, în mod curios, această legătură a coincis cu mutarea familiei Keppel într-o splendidă casă din Portman Square. Această mutare a coincis și cu nașterea

¹ Loch Lomond, lac situat în partea de sud-vest a Scoției (n. tr.).

² George Keppel (1865–1947) s-a căsătorit la 1 iunie 1891 cu Alice Edmondstone (n. tr.).

³ Sonia Cubitt, născută Keppel (1900–1986), aristocrată britanică (n. tr.).

⁴ Ernest William Beckett (1856–1917), bancher și om politic conservator britanic (n. tr.).

primei fiice a cuplului, Violet, în iunie 1894. Toată lumea a observat că Violet are nasul lui Beckett. Din câte se pare, acest lucru nu l-a deranjat pe George Keppel... Bunăstarea familiei mai impune și sacrificii!

În toamna lui 1897, prințul de Wales a întâlnit-o pentru prima oară pe frumoasa Alice, fără îndoială, la cursele de la Sandown. A fost imediat atras de farmecul ei, de ținuta ei degajată, de ochii ei albaștri, mari și pătrunzători. Alice fuma aproape încontinuu, motiv pentru care vocea îi era aspră, dar nu mai puțin tulburătoare. Prințul și doamna Keppel s-au revăzut la un dineu organizat de lady Howe. Aici, viitorul rege n-a mai avut ochi decât pentru ea! În scurtă vreme, Alice Keppel i-a luat locul lui Daisy Warwick, amanta *en titre* a prințului de Wales, pe care toată lumea îl numea Bertie și care avea atunci 56 de ani. Alice avea 29. Regina Victoria, mama prințului, domnea din 1837. Legăturile dintre mamă și fiul ei cel mare nu erau tocmai armonioase. Acest fiu îi dăduse mereu bătăi de cap suveranei. Încă de când trăia soțul ei, prințul Albert, Bertie, pe atunci student la Cambridge, s-a afișat cu o actriță, Lillie Langtry. În noiembrie 1861, prințul Albert i-a trimis o scrisoare în care îi cerea să pună capăt acestei legături dezonorante, iar apoi s-a dus personal la Cambridge ca să-și admonesteze fiul. Din păcate, prințul consort a răcit rău de tot cu prilejul acestei deplasări și s-a prăpădit două săptămâni mai târziu¹. De atunci, regina Victoria l-a privit cu alți ochi pe fiul ei, pe care l-a considerat responsabil de moartea soțului mult iubit. Era un lucru evident fals. Albert se uzase pur și simplu în slujba Coroanei. Regina Victoria însă s-a încrâncenat împotriva lui Bertie, refuzându-i șansa ca el să se angajeze pe drumul unei cariere militare și să

¹ La 14 decembrie 1861 (n. tr.).

aibă astfel mai puțină răspundere în afacerile statului. Bertie s-a mulțumit cu activități de reprezentare. A avut numeroase amante, fapt care a contrariat-o și mai mult pe mama sa. Și doar nu era nefericit cu soția sa, frumoasa și șarmanta Alexandra a Danemarcei. Aceasta din urmă își iubea sincer soțul, dar s-a resemnat cu eleganță față de nenumăratele lui aventuri extraconjugale. Relația dintre cei doi soți s-ar putea defini prin termenul de „antanta cordială”¹. ... Au avut șase copii, dar acest lucru nu o face fericită pe Alexandra. Din păcate, are de suferit de pe urma unui handicap (surditate) care se va agrava cu vârsta, și în plus are și un defect major: o lipsă totală de punctualitate. Întârzierile repetate, chiar și la manifestările oficiale, ajung să-l enerveze cumplit pe soțul ei.

La 27 februarie 1898, prințul de Wales este invitat la cină de către familia Keppel, la reședința lor din Portland Square nr. 30. În biografia dedicată regelui Eduard al VII-lea, Antoine d'Arjuzon scria că, după această cină, „anturajul prințului a dat foarte repede de înțeles celor care doreau să-l invite pe moștenitorul tronului că era vital ca și frumoasa Alice să fie invitată pentru ca el să accepte să onoreze invitația”². Din acest moment, Alice Keppel va fi primită de prințesa de Wales atât la Windsor, cât și la Sandringham. În toți cei 12 ani care au urmat, Alice va fi văzută în culmea eleganței, acoperită de diamante și de perle, mereu

¹ Aluzie la denumirea alianței încheiate la Londra, în 8 aprilie 1904, între Franța și Marea Britanie, alianță care a coalizat cele două țări în Primul Război Mondial, alături de Rusia, împotriva Puterilor Centrale (Germania și Austro-Ungaria) (n. tr.).

² Antoine d'Arjuzon, *Edouard VII. Le prince de l'Entente cordiale*, Perrin, Paris, 2004 (n. a.). Istoricul A. d'Arjuzon (n. 1930) a scris mai multe biografii dedicate unor personalități din secolul a XIX-lea, precum Wellington, Caulaincourt, Castlereagh ș. a. (n. tr.).

lângă Bertie, de la Biarritz¹ la Monte Carlo, de la cursele de cai de la Ascot la regatele de la Cowes², de la Paris la Marienbad³.

La 24 mai 1900, Alice o aduce pe lume pe cea de-a doua sa fiică: Sonia. În certificatul de naștere, la numele tatălui, figurează, desigur, George Keppel. În definitiv, el este soțul legitim, cu toate că există și probabilitatea ca tatăl biologic al Soniei să fie prințul de Wales. În acest caz, stră-străbunicul prințului Charles ar fi și stră-străbunicul Camillei...

Regina Victoria își dă ultima suflare la 22 ianuarie 1901. La vârsta de 59 de ani, Bertie devine regele Eduard al VII-lea. De acum înainte, Alice și cele două fiice ale ei vor face parte din viața suveranului. Alice va fi prezentă la încoronarea de la 9 august 1902, în condiții cu totul speciale. În catedrala abației Westminster este așezată într-o lojă împreună cu mai multe foste amante ale regelui: lady Warwick, penultima, Lilie Langtry, prima, Sarah Bernhardt⁴, Jenny Churchill, mama viitorului premier Winston Churchill, și încă vreo câteva. Publicul britanic, care s-a amuzat grozav, a numit loja unde se aflau amantele *the King's loose box*, ceea ce s-ar putea traduce prin „cutia cu maimuțe a regelui” sau „cuibușorul de nebunii al regelui”⁵.

¹ Biarritz este o stațiune balneară din sudul Franței, pe coasta Atlanticului, în apropierea frontierei cu Spania (n. tr.).

² Cowes este o localitate din nordul insulei Wight din Canalul Mânecii, iar *Cowes Week* este una dintre cele mai vechi regate (în sensul de competiție nautică) care se țin în lume, reunind un mare număr de ambarcațiuni (circa o mie) și opt mii de competitori. Din 1826 se ține în fiecare an la începutul lunii august (n. tr.).

³ Azi Mariánské Lázně, în regiunea Karlovy Vary, în extremitatea vestică a Cehiei (n. tr.).

⁴ Sarah Bernhardt (1844–1923), celebră actriță franceză, figură emblematică a artei teatrale universale (n. tr.).

⁵ Antoine d'Arjuzon, *op. cit.* (n. a.).

Violet și Sonia îl văd deseori la ele acasă, în Portland Square, pe cel pe care ele îl numesc Kingy, dar și în vacanțele lor de Paște, pe care le petrec la Biarritz, unde sunt primite împreună cu mama lor de către bancherul Sir Ernest Cassel (bunicul Edwinei Mountbatten), la vila Eugénie – aceeași vilă unde acesta îl primește pe suveranul britanic. Amândouă fetele vor păstra amintiri de neșters ale ouălor de Paște din aur, încrustate cu diamante, pe care le oferă regele, ale picnicurilor de pe colinele din Țara Bascilor, cunoscute în toată regiunea, întrucât acele trei automobile Daimler de culoare bordo – fără plăcuțe de înmatriculare, dar împodobite cu stemele regale – n-au cum să treacă neobservate. În pofida încăpățânării regelui de a-și organiza picnicurile pe marginea drumului, serviciul este impresionant: masă, scaune, șervete, porțelanuri, cristaluri și argintărie apar ca în basmele cu zâne. Picnicul este servit pe tăvi de argint. O improvizație regală!

Eduard al VII-lea nu se bucură de o sănătate de fier. Este obez, mănâncă prea mult, bea prea mult, iubește prea mult plăcerile vieții. Așa că va muri prematur, în mai 1910. Regina Alexandra i-a permis lui Alice să-și ia adio de la el pe patul lui de moarte. Lordul Hardinge, ministrul de Externe, a scris atunci câteva rânduri despre Alice Keppel:

Aș vrea să aduc un omagiu minunatei ei discreții și influenței benefice pe care a exercitat-o mereu asupra regelui... Nu am auzit-o să spună vreodată un cuvânt urât, în nicio împrejurare. Au existat una sau două situații în care regele a fost în dezacord cu Ministerul britanic de Externe. Prin intermediul ei, am putut să-l informez pe suveran despre ceea ce politica guvernamentală putea accepta. Ea a fost foarte loială regelui și patriei, în egală măsură.

După moartea suveranului, Alice Keppel a plecat cu fiicele ei într-o călătorie de doi ani în jurul lumii, pe o navă ce i-a fost pusă

la dispoziție de către unul dintre prietenii regelui, Sir Thomas Lipton¹. Sigur că au făcut o escală în insula Ceylon² pentru a vedea plantațiile de ceai ale lui Sir Lipton. După întoarcerea la Londra, în 1912, Alice s-a instalat în Grosvenor Square împreună cu soțul ei și fiicele lor, până în 1924. Ulterior, ea și soțul au achiziționat o vilă fabuloasă pe colinele din apropierea Florenței, numită Villa dell'Ombrellino³, și au trăit multă vreme în Toscana.

Cele două fiice s-au căsătorit. Violet a întâmpinat mari dificultăți, deoarece avusese o lungă relație cu romanciera Vita Sackville-West, dar în cele din urmă s-a căsătorit în 1919 cu Denys Trefusis, căsătoria lor fiind un dezastru. A moștenit Villa dell'Ombrellino, unde a și murit în 1972. Sonia, după cum ne amintim, s-a căsătorit din dragoste cu Roland Cubitt, imediat după sfârșitul Primului Război Mondial. Fiica lor, Rosalind, este mama Camillei.

O copilărie de vis

Asemănarea Camillei cu străbunica ei nu s-a limitat doar la aspectul fizic. Și una, și cealaltă sunt femei puternice, capabile să facă față adversităților existenței; amândouă au dovedit o

¹ Sir Thomas Johnstone Lipton, primul baronet (1848–1931), om de afaceri și filantrop scoțian, întemeietorul companiei Lipton Tea. Prietenia care l-a legat de regele Eduard al VII-lea l-a făcut un promotor de prim rang al iahtingului (n. tr.).

² Din 1948, insula Ceylon și-a obținut independența, proclamându-se republica Sri Lanka (n. tr.).

³ Villa Dell'Ombrellino a fost construită la sfârșitul secolului al XIV-lea și a cunoscut mai multe prefaceri. Acolo au locuit o vreme Galileo Galilei (1564–1642), poetul Ugo Foscolo (1778–1827) și reformatorul american Charles Eliot Norton (1827–1908). Alice și George Keppel au locuit acolo până în 1940, apoi în timpul războiului au revenit în Marea Britanie și s-au întors la dell'Ombrellino în 1946, unde aveau să mai trăiască un an, decedând amândoi în 1947 (n. tr.).

siguranță de sine și o încredere în forțele proprii care le-au făcut să pară lipsite de vulnerabilitate. Dacă strănepoata Camilla s-a arătat la fel de hotărâtă în viața ei, aceasta este evident o trăsătură de caracter, dar se datorează și minunatei copilării pe care părinții i-au oferit-o și stabilității pe care o familie unită a știut să i-o arate, fiindu-i alături fiicei în momentele cele mai grele.

La scurtă vreme după nașterea Camillei, părinții ei au decis să se stabilească la țară. Au ales o veche parohie numită The Laines, în apropiere de satul Plumpton, în partea de est a comitatului Sussex, la sud de Londra, la distanță de o oră de mers cu trenul până în capitală. Casa lor este o clădire masivă din cărămidă roșie din secolul al XVIII-lea, înconjurată de o grădină imensă, pierdută în mijlocul câmpiei. Încăperile sunt frumoase, cu tavane înalte și cu șemineuri masive. La etaj sunt șapte camere.

La doi ani după nașterea Camillei, a venit pe lume sora ei Annabel, în 1949, urmată de un frate, Mark, în 1951. Mama lor Rosalind a decorat admirabil casa, făcând-o călduroasă și primitoare, aducând canapele confortabile și mobile de epocă, tablouri de familie, oglinzi și fotografii în rame masive de argint. Stăpânei casei îi plăcea să primească musafiri și organiza serate reușite. Însă nu-i plăcea să gătească, așa că a angajat o bucătăreasă italiană, Maria, ale cărei servicii erau plătite de soțul ei. Aveau de asemenea și un cuplu de servitori care locuia într-o clădire mai mică din vecinătate: el era grădinarul, care presta uneori și servicii ca șofer, iar soția lui îngrijea casa. Un serviciu normal pentru o casă mare la țară, unde oaspeții sunt mereu bineveniți. Pentru cei trei copii ai lor nu au avut însă niciodată bonă. Rosalind a vrut să se ocupe ea însăși de odraslele ei, lucru rar în acea epocă și în acel mediu. A fost poate o reacție la educația primită de mama ei, Sonia, și de mătușa Violet: cele două fiice ale lui Alice Keppel fuseseră crescute de bone pentru că mama lor avea atâtea alte activități de care să se ocupe!

Când copiii s-au făcut mai mari, mama lor îi însoțea chiar și la școală. Era foarte exigentă în privința bunelor maniere și a respectului față de ceilalți, acordându-le în rest copiilor o deplină libertate.

Tatăl lor se ducea în fiecare zi la Londra pentru comerțul cu vinuri. Dar și-a asigurat și un serviciu în slujba reginei: a făcut parte din *Yeomen of the Guard*, corpul de strajă al Majestății Sale, al cărui cartier general se află la Palatul St James. În diverse ocazii o însoțea pe suverană, cum ar fi de exemplu deschiderea Parlamentului sau în cadrul evenimentului *Trooping the Colour*¹, defilând pe cal în urma ei și purtând o uniformă comparabilă, așa cum considera el, cu cele care se purtau pe vremea bătăliei de la Waterloo! A asigurat acest serviciu vreme de 16 ani. Regina îl aprecia mult pe maiorul Shand, îl respecta pentru vitejia arătată în timpul războiului având totodată o pasiune comună pentru cai, pasiune pe care maiorul i-o va transmite și fiicei sale Camilla. Elisabeta a II-a îi aprecia eleganța, curtoazia, dar și simțul umorului, cu toate că nu avea să se mai arate la fel de amuzată să afle că fiica maiorului Shand avea o legătură cu prințul Charles!

Maiorul Shand își alesese reședința din estul comitatului Sussex pentru că îi plăcea să participe la vânătorile de vulpi² organizate călare. Tatăl i-a transmis fiicei sale Camilla pasiunea lui pentru cai. Înainte de a împlini 10 ani, aceasta învață să călărească pe primul ei ponei, Bambino, pe care părinții l-au închiriat de la fermierii vecini. Fata se ocupă cu mare atenție de

¹ *Trooping the Color* este o ceremonie militară în care defilează regimente de elită ale armatei britanice și din Commonwealth, cu tradiții din secolul al XVII-lea. Din 1748 marchează ziua de naștere a suveranului sau a suveranei, dar este plasată în a doua duminică a lunii iunie. Se desfășoară în zona numită Horse Guards Parade de lângă St James's Park (n. tr.).

² Vânătoarea de vulpi a fost interzisă în Scoția începând din anul 2000, iar în Anglia și Țara Galilor din 2004 (n. tr.).

îngrijirea poneiului și galopează cu el în zonele învecinate. Sora ei Annabel va învăța și ea să călărească, dar fără să manifeste pasiunea Camillei. Pe mama lor, Rosalind, n-o interesează echitația și nici pe fratele Mark – acesta din urmă va prefera elefanții!

La vârsta de cinci ani, Camilla este înscrisă la școala Dumbrells, aflată în satul Ditchling, la circa cinci kilometri de casa lor. Școala poartă numele celor două fondatoare, surorile Dumbrells. Acestea se născuseră într-o familie înstărită din zonă, fondaseră școala în 1885, în plină epocă victoriană, și nimic nu se mai schimbase de atunci! Gyles Brandreth¹ relatează că pe vremea când Camilla frecventa acea școală, instituția a fost vizitată de un inspector. Acestuia nu-i venea să creadă că ar mai putea exista o astfel de școală. Regulamentul ei era atât de dur, încât inspectorul a apreciat că un copil care putea să facă față la Dumbrells avea să reziste la orice în viață! Dar tot Gyles Brandreth aprecia că această instituție austeră, de-a dreptul spartană, fără încălzire centrală, cu pardoseala de piatră, uneori acoperită cu un linoleum, era tipică unei școli particulare mixte din anii de după război. Directoarea, domnișoara Knowles, o fostă elevă a școlii, era de neclintit în tot ce ținea de disciplină². După toate aparențele, Camilla s-a adaptat de minune acestei școli dintr-o altă epocă, dar care avea și părți plăcute: mâncarea era delicioasă, iar prânzul se servea pe trei mese mari. Una dintre acestea se numea „masa franceză”. Când îți venea rândul să te așezi acolo, trebuia să vorbești în franceză pe toată durata mesei. O manieră originală de a-i deprinde pe copii cu această limbă. La începutul orelor se recitau rugăciuni, se acorda o mare importanță

¹ Gyles Daubeney Brandreth (n. 1948), jurnalist, prezentator de televiziune, publicist și om politic conservator britanic. Trei dintre lucrările sale au ca subiect familia regală britanică (n. tr.).

² Gyles Brandreth, *Charles and Camilla. Portrait of a Love Affair*, Penguin & Random House, Londra, 2005 (n. a.).

gramaticii, aritmeticii, dar după-amiezile erau mai relaxate, pentru că învățătoarea organiza ore de lectură, iar copiii erau pasionați de *Ivanhoe* și de *Comoara din insulă*. Sir Walter Scott, Charles Dickens și Robert-Louis Stevenson făceau parte din programa școlară. Nu exista uniformă și nu se promova spiritul de competiție, iar sport se făcea doar o zi pe săptămână. Acestea îi conveneau Camillei. În orice caz, călăritul poneiului era activitatea ei favorită. În după-amiezile de vară, mama venea să-și ia copiii de la școală și să-i ducă pe plaja Howe din apropiere, ca să înoate în mare. Camilla s-a arătat o bună înotătoare și adora genul acesta de ieșiri. Și astăzi îi mai place să înoate în apa mării.

În 1958, Camilla împlinea 11 ani și își încheia anii de școală primară. Mama a înscris-o la un colegiu elegant din Londra, în Kensington, la Queen's Gate, o școală frecventată de fetele din înalta societate. Învățăământul acolo este de calitate, însă majoritatea elevelor nu doresc apoi să mai meargă la universitate. În acea epocă și în acel mediu, viitorul lor depindea mai mult de căsătorie decât de exercitarea unei profesii. În primii doi ani, Camilla a stat la internat, apoi, când sora ei Annabel i s-a alăturat la Queen's Gate, mama, Rosalind, le-a cumpărat un mic apartament în apropierea școlii. A făcut apel la una dintre prietenele ei designer de interioare, Cecilia Hay, ca să aibă grijă de fete. Rosalind s-a îngrijit mereu de confortul copiilor, dar fără să intervină drastic în viețile lor, așa că era mai plăcut se te întorci acasă după cursuri decât să stai la internat. Nu la fel de plăcut era pentru „guvernanta” lor, pe care o cam exasperau.

În fiecare weekend, Camilla se întoarce la poneiul ei, iar în scurtă vreme va călări pe cai adevărați. Nu-și poate imagina viața fără ei.

Camilla își încheie studiile în 1964. Rezultatele nu sunt cele mai strălucite, ca să ne exprimăm eufemistic, dar ea consideră

că lucrurile de genul acesta n-au nicio importanță... Are 17 ani și în vara aceea are de gând să se distreze la maximum. Se organizează baluri la Clubul Poneilor, iar frații colegelor ei sunt foarte simpatici. Se fac și excursii la Brighton, stațiune pe cât de aproape, pe atât de tentantă, cu cinematografele, teatrele, localurile și discotecile ei. Să nu uităm că *swinging London*¹ era în plină desfășurare, dar pe Camilla n-o interesează nici The Beatles și nici The Rolling Stones.

O debutantă pe nume Camilla

La sfârșitul verii, Camilla urmează cursuri aproape obligatorii pentru cei din mediul ei. Părinții o trimit în Elveția, la un *finishing school*² numit – în mod bizar – „Mon Fertile”, pe malul lacului Léman. Genul acesta de instituții proliferau pe atunci în Elveția. Învățământul era la fel peste tot. Tinerelor fete, majoritatea engleze, dar și câteva americane, li se predau cursuri de artă culinară și de cusut, sunt învățate să fie niște stăpâne desăvârșite ale casei, să așeze masa, să alcătuiască meniuri și nu numai – se perfecționează în limba franceză și învață să schieze. După patru luni, Camilla își încheie ucenicia. Ulterior avea să relateze că i-a plăcut foarte mult la „Mon Fertile”, că și-a încheiat sejurul pe continent la Paris, unde vreme de trei luni a urmat cursurile Institutului Britanic. Fără îndoială că și-a perfecționat franceza, dar nu are nicio dorință să urmeze studii superioare. În orice caz, s-a distrat de minune la Paris...

¹ Fenomen cultural britanic specific anilor '60, dominat de participarea masivă a tineretului la concertele formațiilor muzicale de mare succes precum The Beatles și The Rolling Stones (n. tr.).

² Pension, în original în limba engleză (n. tr.).

Revenită la Londra, Camilla își continuă parcursul de tânără din înalta societate. În anul 1965, când împlinește 18 ani, Camilla se numără printre cele 311 debutante ale anului. Nu se așteaptă să fie desemnată „debutanta anului”, la fel ca mama ei odinioară. A fi debutantă implică să fii invitată la un număr nesfârșit de baluri și serate, iar acest program îi surâde de minune. Tradiția acestor manifestări datează încă din secolul al XVIII-lea. În 1780, regele George al III-lea a dat un bal în onoarea soției sale, regina Charlotte. Era un bal de caritate ce avea drept scop strângerea de fonduri pentru spitalul Queen Charlotte. Era, deci, o tradiție care se perpetuase vreme de aproape două secole. Tinerele fete din înalta societate care împlineau vârsta de 18 ani erau prezentate suveranilor britanici cu prilejul unui bal organizat în sala tronului de la Palatul Buckingham.

Această tradiție aproape căzuse în desuetudine în ochii lui Philip, ducele de Edinburgh, care o considera un *bloody daft* („o aiureală nenorocită”)! La fel vedea lucrurile și prințesa Margaret, care declarase că „orice găsculiță din Londra putea să ia parte”! În schimb regina, care urmărea să modernizeze Coroana, avea o viziune mai înțeleaptă, considerând că era vorba totuși de o tradiție elitistă și învechită. Ultimul bal al debutantelor avusese loc la 18 martie 1958. Este evident că toate mamele potențialelor debutante erau disperate...

Cu toate acestea, *Queen Charlotte Ball* supraviețuiește. Se va desfășura, de data aceasta, la Grosvenor House Hotel, iar debutantele nu vor mai face reverențe în fața reginei Elisabeta a II-a, ci în fața unui tort aniversar gigantic, simbol al reginei Charlotte! În fiecare an, debutantele erau selecționate de un jurnalist de la *Tatler*, revista aristocrației britanice, fondată în 1901. Principiul stabilit era ca mama fiecărei debutante să dea o recepție de prezentare a fiicei ei, iar balul reginei Charlotte închidea sezonul.

Rosalind Shand a dat această recepție de prezentare a fiicei ei, organizând un cocktail pentru 150 de persoane la Searcy's, un hotel particular georgian, situat la Knightsbridge, în spatele celebrului magazin Harrod's. Este un loc elegant, care poate fi închiriat de cineva care nu are suficient spațiu acasă pentru un astfel de eveniment. Genul acesta de recepție poate fi teribil de plicticos, cu toate că pentru Camilla un cocktail nu putea fi decât distractiv. Camilla era nu doar atrăgătoare, dar chiar avea sex-appeal, era amuzantă și foarte curtată. În acea seară, ea l-a observat pe Andrew Parker Bowles. Și el a privit-o îndelung. În scurtă vreme, Andrew a plecat la celălalt capăt al lumii, fiind numit aghiotant al guvernatorului general al Noii Zeelande, Sir Bernard Fergusson. Nu se vor revedea decât un an mai târziu, în 1966, la puțin timp după revenirea lui, cu prilejul unui bal organizat în Scoția. Penny Junor relatează că la acest bal, unde fermecătoarea Camilla a fost obiectul atenției generale, Andrew s-a prezentat în fața ei și i-a spus: „Hai să dansăm!”

Au dansat, mult și frumos, și s-au îndrăgostit unul de celălalt¹.

Andrew Parker Bowles intră în viața Camillei

Andrew Parker Bowles e un bărbat chipeș, seducător, cu maniere desăvârșite, și nicio femeie nu i-ar rezista. Când o întâlnește pe Camilla, are 27 de ani. Este ofițer în Garda Regală, locotenent în vestitul regiment *Blues and Royals*². De confesiune catolică, este absolvent al Academiei Militare de la Sandhurst.

¹ Penny Junor, *op. cit.* (n. a.).

² The Blues and Royals s-a format, de fapt, în 1969, prin contopirea regimentului Royal Horse Guards, cunoscut ca „the Blues” sau „the Oxford Blues” (întemeiat în 1650 în armata noului model a lui Oliver Cromwell), și The Royal Dragoons (întemeiat în 1661) (n. tr.).

Tatăl său, Derek, aparține unei familii aristocratice. Andrew a fost crescut la Donnington Castle House, o reședință impozantă din cărămidă roșie din secolul al XVII-lea, înconjurată de o grădină magnifică, foarte aproape de hipodromul de la Newbury¹. Derek este un prieten apropiat al reginei-mamă Elisabeta, care este nașa lui Andrew. Acesta din urmă a fost unul dintre paji la încoronarea reginei Elisabeta a II-a, în 2 iunie 1953. Mama sa, Anne, este fiica lui Sir Humphrey Trafford, un proprietar de terenuri înstărit și crescător de cai de curse, dintre care unul câștigător al derbiului de la Epsom, din 1959. Se știe că Andrew a fost și el crescut cu această pasiune hipică, este un călăreț de mare clasă și a participat de mai multe ori la Grand National Steeplechase, cea mai periculoasă cursă cu obstacole din câte există. Este și jucător de polo și va face parte din echipa prințului Charles. Se înțelege că toate aceste calități au făcut-o pe Camilla să se îndrăgostească nebunește de el. Sexualitatea ocupă însă un loc important în viața lui Andrew, care este un expert în materie... Camilla, în vârstă de 19 ani, este mai degrabă inocentă. Cei doi se vor angaja foarte repede într-o relație de iubire. Camilla devine suspicioasă și va afla tot felul de lucruri. Andrew are un apartament de celibatar pe Portobello Road, în cartierul animat Notting Hill. Camilla îl vizitează de multe ori acolo. Prietenii celor doi constată că relația lor a devenit pasională. Pentru Camilla, singurul defect al lui Andrew este că are nenumărate aventuri. Nu poate rezista în fața niciunei femei și nicio femeie nu-i rezistă lui, fie că este măritată sau nu. Gyles Brandreth relatează că într-o dimineață Camilla a sosit neanunțată la apartamentul lui Andrew. Îl găsește în chiloți și observă cum o tânără cu picioare lungi, sumar îmbrăcată, încearcă

¹ Newbury este un oraș situat la circa 80 km vest de Londra (n. tr.).

să se furișeze în baie. O situație de vodevil, demnă de Georges Feydeau¹! Camilla, cu un aer de falsă tristețe, îi trânteste infidelului următoarea replică:

— Cam jalnic, dragule... Chiar nu găseai și tu ceva mai bun?

Și pleacă...

Cu toate acestea, legătura episodică dintre Camilla și Andrew va continua în anii următori. Andrew conduce jocul, văzându-o pe Camilla când are el chef (și asta se întâmplă des, pentru că se înțelege foarte bine cu ea). Ea va petrece multe weekenduri la părinții lui Andrew, care știu că ea este una dintre prietenele fiului lor. O găsesc simpatcă și o apreciază mult. Cei doi îndrăgostiți nu sunt însă logodiți, iar Andrew n-are de gând să vorbească de căsătorie. În acest răstimp, Camilla face muncă de secretariat la diverse firme din West End². La un moment dat a lucrat la celebrii creatori de țesături și designeri de interioare Colefax & Fowler. Nu a rămas prea multă vreme acolo, deoarece irascibilul director a concediat-o după ce a sosit târziu într-o dimineață. Culmea este că locuia la doi pași de magazin, la hotelul Claridge, unde bogata ei bunică, Sonia Keppel, închiria acolo câte un apartament pentru un an! Grație acestui fapt, Camilla le poate oferi prietenilor săi mic-dejunuri somptuoase la Claridge, pe cheltualia bunicii. Sigur că asta va dura numai o vreme, Sonia se va sătura, în cele din urmă, să tot achite notele de plată astronomice ale nepoatei sale. Camilla se va muta, apoi, împreună cu prietena ei, Virginia Carrington, la parterul imobilului unde locuia deja

¹ Georges Feydeau (1862–1921), dramaturg francez, autor de farse și vodeviluri de succes în perioada La Belle Époque (n. tr.).

² Cartier aristocratic și inima vieții artistice londoneze (n. tr.).

Lucia Santa Cruz. Slujbele modeste ale Camillei erau pentru ea doar un mijloc de a-și petrece timpul și de a câștiga ceva bani de buzunar. În realitate, ceea ce o interesează pe Camilla sunt dîneurile și seratele, weekendurile la țară, caii și vîntătorile. Nu duce lipsă de prieteni, și acest lucru îi permite să se consoleze de pe urma infidelităților lui Andrew.

Camilla este însă o persoană care știe ce vrea. Scopul ei este să devină doamna Parker Bowles. Consideră că alături de Andrew va avea o viață frumoasă la țară, înconjurați de cai și de câini. Categorie, se cam îndoieste uneori de aceasta, mai cu seamă când el este departe. Exact într-un astfel de moment de absență prelungită a lui Andrew, Lucia Santa Cruz i-l prezintă pe prințul Charles.